

KIS LAP

GYURKA BÁBASSZONY (Lásd a 125. l.)

A TÜZES KORONA.

— Történeti elbeszélés. —

(Két képpel a 117. és 120–121. lapokon.)

HAJDANÁBAN, nagyon régen, épen háromszáz hatvan esztendővel ezelőtt: szomorú napok jártak Magyarországon; harcz és háború folyt, az emberek ezrenként véreztek el. Falvak, városok elpusztultak és pedig nem idegen ellenség okozta ezt, hanem a magyarok törtek egymás ellen. Az országnak akkoron igen gyenge, öreg királya volt, II. Ulászló, ki semmikép sem tudott rendet tartani.

A nagy urak, kiknek erős váraik, jól fölfegyverezett katonáik voltak, kedvük szerint gazdálkodtak az országban. Egész háborút viseltek egymás ellen, vagy ha épen egymással nem veszekedtek, akkor a falvakban lakó szegény népet zsarolták és kinozták; a nép pedig nem tehetett ellenök semmit, mert az urak magas sziklára épített erős várakban laktak, sok fegyveres zsoldost tartottak, míg a népnek alig volt fegyvere. Ha elmentek a királyhoz panaszra a nagy urak zsarnoksága ellen, a tehetetlen öreg király csak vállát vonogatta és mindenre azt mondta, hogy „dobzse, dobzse,” vagyis: „jól van, jól van,” mert Ulászló cseh eredetű volt s e szavajárása és nagy gyávasága miatt aztán a nép gunyosan „Dobzse László király”-nak nevezte el.

Pedig ugyancsak szükséges lett volna akkor, hogy a király derekabb ember legyen, mert nagy veszedelem fenyegette az országot: a török roppant

sereggel támadta meg minduntalan a határokat s mindig újabb meg újabb darabokat foglalt el. Szegény Ulászló király szeretett volna háborút viselni a török ellen, de nem volt sem pénze, sem katonája, az ország leghatalmasb urai pedig nem törődtek a veszedelemmel, hanem csak veszekedtek tovább egymás közt, sanyargatták a népet és végig mulatoztak várkastélyaikban. Pedig a török ellen tenni kellett valamit, hadsereget kellett összegyűjteni, hogy az ellenség betörése meggátoltassék.

A király és néhány hivebb embere folyvást tanácskoztak, mitevők legyenek, de bizony sokáig nem tudtak semmit kisütni. A királynak nem volt pénze, hogy katonákat fogadjon, pénz nélkül pedig nem lehet háborút folytatni. Ekkor az esztergomi érsek, Bakacs Tamás mondott egy tervet, azt t. i. hogy keresztes hadjáratot kell hirdetni.

Tudjátok-e, kis olvasóim, mi az a keresztes hadjárat? Hajdanában, mikor a nép még istenfélőbb, jámborabb volt, többször hirdettek ilyen háborút. A papok a templomban kihirdették a népnek, hogy a ki beáll a seregbe, az büneiért bocsánatot nyer Istentől. És aztán aki csak fegyvert birt emelni, sietett a táborba s a szegény parasztok nem kívántak zsoldot, hanem katonászkodtak csupa vallásosságból. Mindenki egy vörös posztó keresztet viselt a mellén annak jelétül, hogy a keresztes hadsereghez tartozik, zászlójukon szintén nagy vörös kereszt volt látható.

Ulászló tehát hallgatott az érsek tanácsára és csakhamar az egész or-

szághban hirdették a papok a keresztes háborút, a nép pedig nagy számmal sietett föl Pest mellé s itt a Rákos mezején gyült össze táborba.

Élt pedig ekkor egy vitéz fiatal magyar harczos, Dózsa György, szegény székely szülők fia, kinek hősi tetteiről már sokat beszéltek akkor országszerte. Szép termetű, izmos, tüzes tekintetű férfiú volt, bátor és nagyravágyó. Már ifjúkorától mindig forgatott fejében egy titkos gondolatot, mindig arra törekedett, hogy magasra emelkedjék, mert egy jóslat fényes jövőt helyezett számára kilátásba. Mikor még mint egészen fiatal ember otthon, a szegényes szülői házban élt, egy napon vén cigányasszony közeledett hozzá és ajánlkozott, hogy megmondja neki jövőjét. És aztán azt jóslta, hogy Dózsa hatalmas hadvezér lesz, és végre trónra fog ülni és koronát fognak a fejére tenni, — vagyis tehát hogy király lesz.

„Bolondság!“ felelt erre Dózsa, de azért a jóslatot nem tudta kiverni fejéből s e percztől fogva nem talált nyugtot. Mint erős, deli ifju beállt katonának s a török elleni harczokban sok szép vitézi tettet vitt végbe s bajtársai úgy mint tisztjei is szerették, tisztelték a derék bajnokot. Idővel aztán lassanként megfélejtkezett a bolondos jóslatról és csak az volt élete célja, hogy hazáját a török ellen védeni segítse. Egyszer aztán oly vitézi tettet vitt végbe, mely hősi hírnevét az egész országban elterjeszté s egészen a királyhoz is eljuthatá.

A magyar sereg épen Nándorfehérvár, a mai Belgrád táján hadakozott a törökkel, nem igen nagy szerencsével. Volt különösen egy félelmes vezére a török seregnek, egy öles termetű, óriási erejű török, ki ha megjelent a csatamezőn, mindent elsöpört maga előtt; kardja és buzogánya csapásai alatt úgy hullottak a magyar vitézek, mint érett buza a sarló alatt s ha e vérengző törökkel álltak szemben a magyarok, bizony-bizony elhagyta őket kissé a bátorság. Dózsa György hallotta ennek híret, messziről látta is a török óriás garázdálkodását s szörnyen bosszankodott, hogy a magyar táborban nem akad senki, aki sikra szálljon a pogány hős ellen.

„Jussak csak egyszer közelébe, majd megtanítom a magyarok Istenére!“ mondta Dózsa bosszusan. „Egy fejjel nagyobb ugyan mint én s bizonynyal sokkal erősebb, — de Isten segítségével megpróbálom.“

Kivánsága teljesülésére csakhamar megjött az alkalom. Egy napon, midőn egy csapat élén a táboron kívül lovagolt, szembe jönni látja a török óriást, szintén egy kis csapat élén. A török azonnal támadásra rendezte csapatát, Dózsa azonban a maga vitézeit megállítván, egymaga lovagolt előre s oda kiáltott a töröknek :

„Hadd nyugodjanak vitézeid, — állj ki te magad párbajra, ember ellen, bátor vezér! Sokszor dicsekedtél, hogy nincs magyar vitéz, aki mérközni merne veled. Ime, itt vagyok én!“

A török vezér hangosan kaczagott e szavak hallatára.

„Oh te szegény ifju, hát meguntad már életedet, hogy a bizonyos halálba rohansz?“ kiáltá át Dózsának.

„Soh' se fecsegjünk annyit,“ felelt Dózsa. „Állj ki párbajra, ha mersz!“

A török vezér előbbre jött s a párvialdal megkezdődött. A magyar és török csapatok elfojtott lélekzettel nézték vezéreik viaskodását, mely szörnyű erővel folyt és sokáig eldöntetlen maradt. A török erősebb volt, de Dózsa fürgébb, ügyesebb s nem csak mindig kikerülte a ráirányzott csapásokat, hanem már több helyen megis sebezte ellenfelét. Végre pedig, mikor a török egy nagy csapásra emelte kardját, Dózsa villámgyorsan közelebb ugrott s kardját a török szívébe döfte, úgy hogy a pogány óriás holtan rogyott össze. Ezt látva a török csapat, rémült ordítással megfutamodott, a magyarok pedig diadalmasan vitték Dózsát vissza a táborba.

E hőstettnek nagy hire futott s a király is értesülvén róla, Dózsát nemesi rangra emelte és drága arany lánczot ajándékozott neki s Dózsa György feljött Buda várába, a király palotájába, hogy az ajándékot a királytól átvegye.

Épen akkor ért vala pedig Dózsa György Budára, mikor a kereszties hadsereg, melyet előbb említettem, már nagy számmal gyült itt táborba s a király épen arról tanakodott, kit nevezzen ki e hadsereg fővezérének. Mikor a híres és hős Dózsa fölérkezett, a király rögtön elhatározta, hogy őt nevezi

ki vezérének. A gögös főurak és nemesek haragudtak, hogy a parasztból fölvergődött vitéz oly hatalmat kap, de a király ezzel nem törődött s Dózsa Györgynek nagy ünnepélyességgel a szentegyházban átadta a zászlót, melyen fehér alapon nagy vörös kereszt volt látható. Ezzel Dózsa György átmélt a pesti oldalra a táborba és átvette a parancsnokságot a kereszties hadsereg fölött.

Roppant öröm volt a táborban, mikor megtudták, hogy Dózsa György lesz a hadsereg vezére. A kereszties sereg csupa szegény póremlerből állt, ezek pedig gyűlöltek a nagy urakat, kiktől otthon annyit kellett szenvedniök; annál inkább szerették Dózsa Györgyöt, ki épen olyan szegény paraszt fia volt, mint maguk. Annak hírére, hogy Dózsa György a fővezér, az ország minden részéből még tömegesebben jöttek ifjak és öregek a táborba s alig néhány hét múlva 40,000 emberből álló hadsereg volt együtt Dózsa parancsa alatt. Dózsa volt az országban a leghatalmasabb ember, hatalmasabb minden nemes főurnál, még a királynál is, mert senkinek sem volt olyan hadserege. Ez a sereg pedig nem engedelmeskedett senkinek másnak, csak Dózsa Györgynek, kit anyyira szeretett, hogy egyetlen intésére kész volt mindent megtenni.

Mikor a sereg ekként együtt volt s a király már átadta a nagy vörös kereszties zászlót Dózsa Györgynek, itt volt az ideje, hogy most tehát induljanak a török ellen. A király parancsot küldött is Dózsa Györgynek, hogy

mivel már elég nagy serege van, ne töltse tovább az időt hiába, hanem kezdje meg a háborút. Hanem ekkor olyan dolog történt, a mely majdnem halálra ijesztette a szegény gyöngye királyt és a gondatlan nagyurakat.

Dózsa György, mikor látta, mily hatalmas ember lett belőle, mily nagy hadseregnek parancsolhat, egyszerre megemlékezett arra a jóslatra, melyet neki hajdan mondtak, mikor még mint szegény székely ifju élt az erdélyi kis

VÁROSTROM A KÖZÉPKORBAN. (Lásd a 119. l.)

faluban, s melyet egy ideig már majdnem el is felejtett. Mikor a táborban végig járt, vagy egy magasabb helyről végig nézett az ezer meg ezer fegyveres katonán, kik mind tőle lesték a parancsot, a sátán erőt vett lelkén s ármányos gondolatok támadtak föl benne. Több napig komolyan elmerülve járt fel s alá s míg az emberek azt hitték, hogy valami nagy haditerven gondolkodik a török ellen, Dózsa ilyenféle eszméket forgatott agyában:

„Azt jósolták nekem, hogy hatalmas ember leszek, nagy sereg hadvezére, — és ime, beteljesedett. Én vagyok a leghatalmasabb ember az országban, egy nagy sereg vezére vagyok, a gögös nagyurak közül egynek sincs annyi katonája, mint nekem. A jóslat e része tehát igaz volt. Miért ne lenne igaz a másik része is? Azt jósolták, hogy trónon fogok ülni, koronát fognak a fejemre tenni, — tehát király leszek! Igen, ez csak tőlem függ, ha akarom, király leszek! És én akarom! Hadseregem szeret, megtesz mindent, amit akarok. Nem megyek háboruba a török ellen, hanem elkergetem Ulászló királyt, leöldösöm hiveit a büszke nagyurakat és én leszek a király.“

És mihelyt a bűnös tervet kifőzte, rögtön hozzá is fogott végrehajtani. Legelőször is a hadsereget kellett rábírní, hogy kiáltsa őt ki királyának, ez pedig nem volt nehéz. A sereg csupa szegénysorsu emberekből állott, kik nem szerették a királyt és még inkább gyűlölték a büszke zsarnok nagyurakat.

Dózsa György tehát először csak néhány hű barátjával közölte tervét s ezek aztán buzgón összejárták a tábort és mindenütt beszélték, mit jósoltak hajdan Dózsának, hogy király lesz! Most itt az ideje e jóslat betöltésének; ha a hadsereg akarja, Dózsát megválaszthatja királynak s akkor a gyöngye öreg Ulászlót elkergetik, a nagyurak várait elfoglalják és az új királyt, Dózsa Györgyöt megkoronázzák.

Az egész tábor nagy örömmel ráállott erre; a szegény együgyű emberek igazán azt hitték, hogy az a jóslat Istentől ered és Isten is azt akarja, hogy Dózsa György, az ő kedves vezérük legyen magyar király. Mikor tehát Dózsa látta, hogy a sereg hű marad hozzá, nyiltan föllázadt s többé nem engedelmeskedett a király parancsának, hanem azt izente, hogy most már ő a király, ő fog parancsolni az országban.

Szörnyű rémület támadt erre Ulászló király palotájában s hamarjában azt hitték, hogy már csakugyan vége az országnak. De néhány bátrabb főúr mégis gyorsan összeszedett annyi katonát, a mennyi a budai vár védelmére kellett s a vár kapuit aztán becsukták és készen voltak az ostromra. Buda vára azonban akkoriban nagyon erős volt s Dózsa Györgynek nem voltak olyan ostromló szereti, hogy rögtön hozzáfoghatott volna a vár vivásához. A lázadó vezér tehát fölkerekedett hadseregével, hogy az ország más részeiben foglaljon el valamely várat, honnan aztán rendezni fogja a háborút. Útját a sik ma-

gyar alföldnek vette a Tisza felé s aki nem hódolt neki, legyilkoltatta, különösen a gazdag főurakat, kik hivek maradtak a királyhoz s a lázadó vezérnek nem akartak engedelmeskedni. Amerre ment, mindenütt fölperzselt falvak és kastélyok maradtak nyomában s oly rémület lepte meg a király hiveit, hogy ellenállni senki sem mert és Dózsa György diadalmasan eljutott egészen Csanád váráig.

Itt állotta útját egy kis sereg, melyet a vitéz Báthory István vezetett. Hanem Dózsa György nagy hadseregének a kis csapat nem birt ellenállni; véres csata fejlődött ki s Dózsa fényes győzelmet aratott, Báthory pedig megsebesülten futott Temesvár erős várába s egy kis haddal ott bezárkózott.

E győzelem után Dózsa György méginkább elbizakodott s most már valósággal az ország urának tekintette magát, parancsokat küldözött szét mindenfelé, hogy Ulászló királynak többé senki se merjen engedelmeskedni. Aztán seregével tovább indult Temesvár felé. Temesvár igen erős vár volt s a lázadó vezér ezt akarta elfoglalni, hogy legyen egy biztos helye, ahol mint király kezdhet szerepelni.

De a hős Báthory István nem adta ám föl olyan könnyen a várat; készebb volt meghalni, hogysesem a lázadóknak engedjen. Dózsa tehát rászánta magát, hogy ostrom alá veszi a várat.

A várak ostroma akkor még sokkal nehezebb munka volt, mint most; nem voltak olyan jó ágyuk. Kivált Dózsa Györgynek csak kevés és rozsz

ágyuja volt (Lásd a képet a 117. l.) hamarosan összegyűjtött katonái nem is igen értették, hogyan kell az ágyuval bánni. De azért a lázadók nem tágitottak s éjjelnappal ostromolták a falakat és vitézei már nagyon aggódtak, mert eleségek is fogytán volt s éhség kezdett köztök pusztítani. E szorongatott helyzetében Báthory egy követet, ki a lázadók táborán titkon átsuhant, Erdélybe küldött Zápolya János vajdához, hogy jöjjön gyorsan segítségül a lázadók ellen.

És az erdélyi vajda csakugyan segítségül jött erős sereggel. Dózsa György nem ijedt meg, azt hitte, hogy mint eddig úgy most is győzni fog. De a szerencse elhagyta s véres csata után a lázadó sereg teljesen szétveretett, Dózsa György maga pedig fogságba esett s a győztes Zápolya lánczokba kötözve vitte őt be Temesvárra.

A lázadó vezér ekként hirtelen eltűnni látta azon bűnös reményeit, hogy király lesz, hogy trónra fog ülni és korona lesz a fején. De mégis beteljesedett e jóslat is, csakhogy szörnyű módon, a miként Dózsa nem is álmodta. Mikor ugyanis a győztes Zápolya a többi urakkal tanácskozott, miként büntessék a lázadó vezért, hosszas tanakodás után Zápolya így szólt:

„Halál lesz büntetése, de olyan halál, mely hasonló legyen bűnéhez. Ő király akart lenni, arra vágyott, hogy trónon üljön és korona legyen a fején. Jól van, meglesz. De a trón izzó vas lesz és tüzes koronát teszek fejére s elevenen megsütöttem!”

És e rettenetes ítéletet végre is hajtották. Vasból trónszéket csináltattak és koronát; aztán tüzet gyújtottak a trón alá s mikor a vas már izzó tüzös volt, akkor Dózsa Györgyöt elevenen beleültették és hozzá láncolták, fejére pedig a megtüzesített vaskoronát tették s a lázadó vezér ekként irtoztató kinok közt valósággal megsült. Beteljesült tehát a jóslat: trónon ült és korona volt a fején, — de csak hogy ez által gyötrelmes halált szenvedjen.

Ekként végződött Dózsa György lázadása. Ha megmarad a becsület és hűség ösvényén, dicső hős lehetett volna belőle, de mert gonosz nagyravágására és babonás jóslatra hallgatott, izzó trónuson, tüzes koránával szörnyű halállal lakolt bűneért.

JUH ÉS SERTES TÉLEN.

(Képpel a 128. lapon.)

1. Juhok.

ME-E-E, be-e-e,
Jó a bunda hidegbe!
Az akolban, fődél alatt,
Könnyen várjuk be a nyarat.
A fűszálnak csak avarja —
Azt is hóbunda takarja.
De azért a gazda néz ránk:
Ha nincsen fű, van jó szénánk.

2. Sertések.

Nyót, nyóf, nyóf — róf, róf, róf,
Maholnap a kés ledóf.
Hej szomoru sor, bizony,
Mely megesik a hizón!
Szegény, nem eszik magáért,
Hanem éhes gazdájáért.
De bár szomoru vagy vig, —
A disznó mindig eszik.

DÓZSA GYÖRGY MEGKORONÁZTATÁSA TÜZES KORONÁVAL. (Lásd a 120. l.)

HOGYAN SZERZETT MISIKE EGY HUSZAST.

— Beszélyke. —

(Képpel a 124. lapon.)

MI VOLT Misike? Ha azt mondanám: találjátok ki, bizonyosan azt mondanátok, hogy alkalmasint egy kis fiu, aki iskolába járt és jól tanult vagy rosszul tanult, ami egyiránt gyakran megesik kis fiunál. Annyi igaz, hogy Misi kis fiu volt, de nem tanult sem jól, sem rosszul, mert épen-séggel nem járt iskolába sem. Egész nap az utcán járt-kelt, nem azért, hogy kóboroljon, hanem hogy néhány krajczárt keressen; még alig volt tíz éves és már arra kellett gondolnia, hogy kenyeret keressen. De mert semmiféle mesterséget sem tanult, bizony nagyon keservesen tudott egy-két krajczárhoz jutni. Majd egy kofának segített a kosarat emelni, majd a lovakat tartotta, míg a kocsis bement a korcsmába egy pohár borra, stb. Sokszor megesett, hogy egész nap nem akadt semmi ilyen dolog s ekkor Misike szomoruan ballagott haza.

Hazamenni! ez nem volt ám Misike számára oly kedves dolog mint más gyermeknek. Egy sötét, szűk pinczeszoba volt a lakása, melynek alakából még az eget is alig láthatta. Nyáron fulladt, büzhödt levegő volt benne, télen csikorgó hideg, a nedves-ség csorgott a falakról s az a rozzant kályha ott a szögletben nagyon ritkán volt befűtve. Itt élt Misike már néhány év óta mamájával, ki szegény özvegy

asszony volt s napi munkájával kereste meg a kenyeret a maga és fia számára. Addig, míg egészséges volt, habár szegényesen, de mégis megéltek; de most már három hét óta betegen feküdt a szegény asszony s nem kereshetett egy krajczárt sem. Nem volt senki, aki segítse s ezért ballagott Misike oly szomoruan hazafelé, mikor egész nap nem keresett egy krajczárt sem s így még száraz kenyerere sem volt sem neki, sem beteg édes anyjának.

Egy reggel, éhezve és fázva töltött éj után, Misike ismét kiindult az utcára s alig hogy a kapun kilépett, megszólítja valaki:

„No's, kicsi Misi, hogy vagy?“

A ki ezt kérdezte, az Enyves Jóska volt, egy ismeretes gonosz ficzkó, akit azért neveztek „enyvesnek“, mert ami keze ügyébe került, azt bizonyosan ellopta. Misike félénken válaszolt:

„Bizony nem jól vagyok. Édes anyám beteg, nincs kenyerünk s nem tudok sehol néhány krajczárt keresni.“

„Ugy hát szeretnéd, ha ez a szép ezüst huszkrajczáros a tied volna? Nézd csak, milyen szép! Ez a tied lehet ám.“

„Az enyém!“ kiáltá Misike ámulva. „És mit tegyek érte? Oh, akármit kívánj, megteszem.“

„Megteszed? Jól van! Jöjj velem.“

Végig mentek az utcán. Mindjárt a szomszéd házban volt egy bolt s az ajtó előtt állt a boltos, kalappal fején, bottal kezében, indulóban valahová; de még segédjével beszélt valamiről. Mellén vastag arany láncz függött s a

mellényzsebben bizonyosan hozzá illő óra is rejtett. — Mikor a két fiu az utca másik végére ért, Enyves Jóska így szólt Misikéhez:

„Most figyelj reám, ha meg akarod kapni a huszast. Láttad ott az ajtóban a boltost?“

„Láttam.“

A boltos erre fog jönni, láttam, már egyszer elindult, de visszatért valamiért. Ha ismét megindul, te szembe mégy és illedelmesen megkérdezed, hány óra?“

„Hány óra? De hát minek. Te csak tréfálsz!“

„Dehogy tréfálok! Ne gondolj semmire, csak tedd, amint mondom. Látod, itt a szép huszas, ez a tied lesz. Kérdezd szépen tőle, hány óra? Mondd, hogy iskolába kell menned és félsz, hogy talán már elkéstél.“

„De hiszen a toronyórán megláthatjuk, hány óra.“

„Ne okoskodjál, te kis csacsi,“ szólt Enyves Jóska türelmetlenül. „Én azt akarom tudni, mit fog a boltos mondani.“

Misike meg volt hőkkenve. Nem tudta ugyan világosan, de valami titkos sejtelem azt sugta neki, hogy amit Enyves Jóska mond, az bizony rossz dolog. De másrészt nagyon éhes volt szegény Misike s az a fényes huszas olyan csábítóan mosolygott rá! Mégis habozott.

„No rajta, már jön a boltos!“ szólt Enyves Jóska. Menj szépen elébe és aztán szólítsd meg így: „Kérem szépen, hány óra? Iskolába kell mennem,

félek, hogy már elkéstem.“ — Nesze, itt a huszas. Menj és tégy amit mondtam.“

Misike jóformán azt sem tudta, mit csinál, átvette a pénzt és megindult, aztán kérdezte a boltostól, hány óra, nincs-e későn iskolába menni? A boltos mellényzsebébe nyult s elővette a nagy aranylánczon függő szép aranyórát.

„Hány óra? Mindjárt megmondom, kis fiam . . . hát most éppen . . .“

De éppen pillanatban Enyves Jóska odaugrott s villámgyosan kikapta a boltos kezéből az órát és a szép láncz egy darabját is letépvén, zsákmányával futásnak eredt. A boltos majd hanyatt esett ijedtében, aztán dühösen kiáltá: „tolvaj! tolvaj! fogjátok meg!“ s ő maga Misikét fogta meg tolvaj gyanánt. De látván, hogy az igazi tolvaj amott szalad, Misit elereszté. (Lásd a képet a 124. lapon.)

Szegény Misike egy pillanatig egészen elképedve állt, aztán nem tudott okosabbat tenni, mint teljes erejéből futni hazafelé. De nem mert bemenni anyjához, hanem a lépcsőn leült és gondolkozott. Tolvajt kiáltoztak! Talán ő maga is tolvaj! Mit mond majd jó anyja, ki mindig intette, hogy csak rosza ne vetemedjék! És amint Misike ezen töprenkedék, hirtelen sebes lépteket hall s ott termett mellette — Enyves Jóska, ki lihegve mondá:

„Itt az óra . . . rejtsd el jól . . . engemet üldöznek, de nálad nem fogják keresni. Jól rejtsd el, mert megér ám száz forintot, holnap eljövök érte, az-

tán eladjuk Kóczos gazdának, akkor majd kapsz még több pénzt is.“

Ezzel az arany órát Misike kezébe nyomta és eltűnt. Misike pedig csak most nem tudta ám még igazán, hányadán van. Itt van . . . az ő kezében van a drága kincs, mely megér száz forintot . . . senki sem gyanítja, hogy nála van. Mit tegyen vele? Hátha elvinné Kóczos gazdához? Ismerte . . . tudta, hogy az afféle rossz ember, ki minden lopott jószágot összevásárol s nem kérdi, ki hogyan jutott hozzá.

Egy perczig e bűnös gondolat vett erőt a szegény gyermekben s ki csodálná? Nyomoruságban, nevelés nélkül nőtt fel s oly csábító volt az a remény, hogy egyszerre annyi pénzhez juthat. Éppen akkor az utcáról zaj hallatszott. Enyves Jóskát elfogták és bekisérték tömlöczbe. A vásott ficzkó azonban bátran szemébe nézett mindenkinek s folyton kiabálta, hogy ő ártatlan. Azt hitte, hogy mert nála nem találnak semmit, nem is lesz semmi baja.

A zaj elhangzott s a boltos ismét ott állt boltja előtt és egy ismerősének boszankodva beszélt el, mi történt vele.

„Meg vagyok győződve,“ mondá, „hogy az a szelid képű kis fiu czinkos társa volt a gaz tolvajnak s csak azért kérdezte, hány óra, hogy elővegyem órámat s a másik elrabolhassa. De hiszen, csak találkozam azzal a gaz kis ficzkóval, majd adok én neki . . .“

E perczben valami hideget érzett kezében s amint oda pillant, — hát az elrablott órát látja a lánczcczal együtt.

Ott mellette állt pedig Misike, ki sápadtan, reszketve dadogá:

„Kérem szépen . . . én nem tudtam . . . nem akartam segíteni Jóskát . . . de oly éhes voltam . . . s ő egy huszast

adott, hogy kérdezzem, hány óra. Itt a huszas is . . . nem kell, inkább éhezsem édes anyámmal . . . nem vagyok tolvaj“.

S a szegény fiu arczán keserü könyek gördültek végig. A boltos meg-

„TOLVAJ!“ (Lásd a 123. l.)

lepefve nézett hol a visszakerült arany órára, hol a kis fiura. Aztán kérdezősködött. Lassan-lassan Misike mindent elbeszélt.

Enyves Jóskát egy évig kényszermunkára fogták gonosz tetteért. De Misikének nem volt oka megbánni, hogy becsületes uton maradt. A boltos, ki gazdag ember volt, meghatva a kis fiu becsületességétől, azonnal pártfogásába vette, gondoskodott, hogy beteg anyja ne szenvedjen többé szükségét s Misikét egy mesteremberhez adta tanulni. És Misikéből derék, munkás ember lett, ki becsülettel él s most gyermekeinek néha el-elbeszéli, mily közel volt egyszer ahhoz, hogy egy gonosz pajtás által a bűn ösvényére jusson.

BÖLCSŐBEN.

De hajlik, oda hajlik
A bölcső-kosárka.
Ebben játszik, ebben alszik
Egy kicsi madárka.

Kis madárkám, csöppem, hugom
Benne alszik, ébred —
S kis fülébe sűgom búgom
A legszebb meséket.

VESZEDELEM.

SEGITSÉG, segítség!
A kutya széjjel tép!
Hogy a hideg lelje ki,
Nem is vétettem neki!
Csak úgy tréfálóztam véle!...
Midőssze is tüzes taplót
Tettem bele a fülébe.

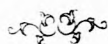
BÁBASSZONY.

(Képpel a czimlapon.)

ISTEN adjon	Fiú kérem
Jó napot.	Vagy leány?
A bábasszony	Megferesztem
Én vagyok.	Szaporán.
Hol is van a	Én nem sokkal
Kicsike?	Beérem:
A baba, a	Egy piczulka
Piczike?	A bérem.

Ni de furcsa!...
Az bizony!
Hisz Gyurka a
Bábasszony!

BABA-ETETÉS.

Szövege a „Kis Lap“-ból.

Dallama Kohányi bácsitól.

Lassan.

p Czu - kor - ka, pu - czor - ka, E - gyél no, Ju - czi - ka,

Kis fa - tál fa - ka - nál, Ju - czi - ka jól pa - pál.

Mé - ze - set, É - de - set, Hess tyu - kom, el ne vedd!

A - ra - nyos fa - ga - rast Hess ka - kas, el ne kapd!

MARI NÉNI KÖNYVÉBŐL.

A jó gyermek öröm, a rossz úröm.

*

Előbb tegyünk, aztán együnk.

*

Babona a tudatlanok tudománya.

MEGFEJTÉSEK ÉS MEGFEJTŐK.

A „KIS LAP“ VIII. köt. 3. sz. foglalt talalós mesék megfejtése:

**„Lajhár, agár, madár, jaguár,
mocsár, futár, számár, betyár,
huszár, határ.“**

Helyesen megfejtették: Mérey Pista, Dezső Lajos, Kormoss Matild, Mezriszky (?) Lenke

(vezeték-nevedet szíveskedjél világosabban írni), Hinics Paula és Marcsi, Fogarassy Bencze, Pá-tzill Izabella, Geröfy Bódog, Csekeő Ilika, Bogovszky Anna, Fechter Adél, Lamotte Elek, Séner Béla Kocsis Guszti.

*

A „KIS LAP“ VIII. köt. 4. számában foglalt szótalány megfejtése:

„Ahol nagy a veszedelem, ott közel van a segítség.“

Helyesen megfejtették: Kerekes Béla, Förster Anti, Malomszeghy Ilonka, Davidovics Ervin, Beness Imre, Forró Ella, Har-novszky Bari, Schön Zsiga, Markovics Ede, Me-leghegyi Terka, Fáith Jani, Magyar Iza, Vida Géza.

*

lány

Kázn
ban
zöldi
Falv
(sor
mer
Oszk
Lipó

nyó,
olyan
meg
is, c
azon
is be
közö
a fi
mint
és ty
egész
lehet
mekk
s má
közö
szíve
„Kis
fogla
ragja
ban i
ban.
tom,
„kuty
azért,
elolva
közöt
vános
ilyen

Az ugyane számban foglalt földtani szótalány megfejtése:

„Petőfi Sándor.“

Ugyanis:

P Á R I Z S
P E T Ő F I
R E N C S É
S Á N D O R
C S Ö
E R R
I Z Á D O R

Helyesen megfejtették: Sárközy Kázmér, Baronkay Dezső, Ugron Zoltán (Onodban hol az ő?), Toldy Géza (Torna nem végződik n-nel), Wollák Izabella, Janka és Adél, Falvay Fanni, Szende Máttyás, Jankovich Gyula (soronkint kellett volna bebizonyítani), Schwimmer Jenő, Lusztig Poldi, Földy Sándor, Belloni Oszkár, Lamotte Elek, Ivanovics Pali. Grünczvaig Lipót és Dávid, Frommer Gyula.

*

FORGÓ BÁCSI POSTÁJA.

„Grimm meséi.“ Sorukat ejtjük. — **Rozsnyó, M. Zs.** A „Kis Lap“ szerkesztője csak az olyan munkát közli, melynek arravalóságáról meggyőződött és az ilyen közleményekért ha ad is, de sohasem vállal fizetést, még azon esetre sem, ha a küldőnek öröme telnek is benne, hogy műve megjelen. A mesére vonatkozólag ennyit: igenis, szívesen elhiszem, hogy a fiú maga irta, de nem „maga gondolta ki“, mint levelében állítja, mert a kacsa-, liba-, pulyka- és tyúk-lábon forgó várak titkait, valamint az egész mesét, régen ismerem. Az ilyesekben nem lehet eléggé óvatos a szüle, megértetni a gyermekkel, hogy: más amit hallomás után tud és ír le s más amit maga költ. Az előadásban mutatkozó ügyességet. jóllehet a forma fölötté naiv, szívesen elismerem. — **M-lak, S. M.** Inkább a „Kis Lap“-ban közölt feladványok megfejtésével foglalkoztatok, semmint azzal, hogy magatok faragjatok. Arra sem való a „Kis Lap“, hogy abban írásbeli gyakorlataitokat lássátok nyomtatásban. Ha az ilyeneket közölni tanácsosnak tartom, magam szólítalak föl titeket. Példa rá a „kutyá és fajai“-ról hirdett pályamunka. De azért, bármit küldtök is be hozzám, szívesen elolvasom és véleményyt is mondom. Ha ezek között akadok olyanra, mely megérdemli a nyilvánosságot, bizony nem fogom a véka alá rejtteni. Ilyen volt p. az erdész fiúról, vagy a kis rajz-

A „KIS LAP“ VIII. köt. 5. sz. foglalt betűtalányok megfejtése:

„1. Kis Kunság. — 2. Egyetem. — 3. Hathatós.“

Helyesen megfejtették: Dezső Lajos, Balogh Juczi, Szentpály Mariska, Androvics Kálmán, Koller Kálmán (2. 3.), Sárközy Kázmér (1. 3.), Brázovay Margit, Vilma, Etelka és Juliska (2. 3.), Balássovich Alice, Márkus Sándor (2. 3.), Kiripolszky István, Velösy Károly (1.), Krahl Ernő (1. 2.)

Kis Értesítő.

Ismét egy kedves kis olvasó-társatok haláláról értesítenek engem. Ez **Wolff Ernő**, 1 gymn. oszt. tanuló, kit jó szülei: János és Margit, testvérei: Aloiza és Ilona siratnak, gyászolnak. Szépreményű, kedves gyermek volt. November 12-én, éjfélkor halt meg Kolozsvárt. Lengjen mindnyájunk áldása a kis halott emléke fölött!

művészlől szóló levélke. Amit itt elmondtam, nem csak nekem szólám, kis barátom! — **Toldy Géza.** Olvasd el figyelmesen, mit üzenek eléd álló kis szomszédodnak. Egyébkint nemcsak nálatok Medgyesen, de nálunk Budapesten is a rendesenl korábban köszöntött be a tél. — **Hanikirs Ilka.** Némi változtatással meg fog je lenni. — **Loesz Ilona.** Kedves kis levelednek nagyon megörültem. Köszönöm hálás bizalmadat. Nincs is nekem édesb jutalmam annál mint mikor azt hallom, olvasom, hogy a „Kis Lap“ kedves vendégtek. Igyekezem is rajta, hogy mentől vonzóbbá legyen rátok nézve. Ólellek, kedves Ilonkám! — **Tóth Jenő.** Használni fogok belőlük, ha ugyan biztosíthatok, hogy eddig sehol sem jelentek meg, vagy hogy nem forognak a nép száján, mert csak ujjakkal szeretnék kedveskedni az én apró közönségemnek. A pályamunkáról a jövő számban. — **Deveeser, K. N.** Az ismeretes történeti adoma egyes rövidítésekkel meg fog jelenni.

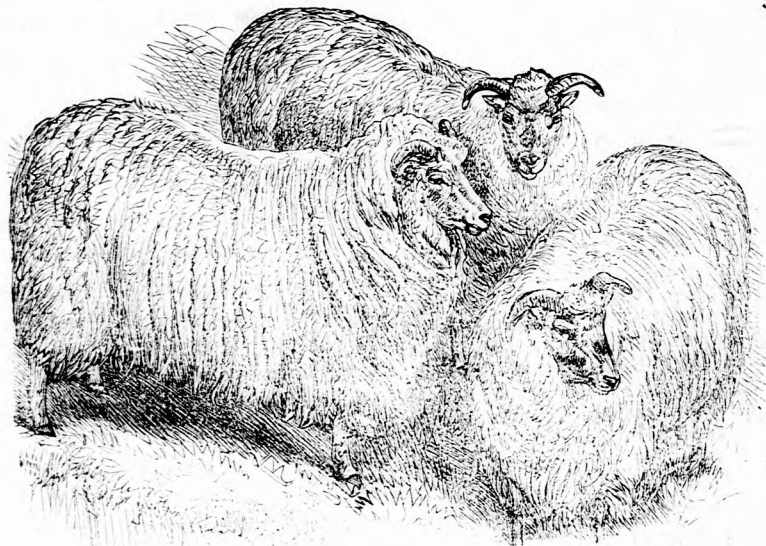
*

A legközelebbi (9-ik) számban jelen meg a három legkülönb pályamunka a „kutyáról és fajairól.“ Örömmre szolgál, hogy számosan jelentkeztek. Az igazság érdekében tekintettel voltam a pályázó korára is; mert 8 éves gyermek nem írhat olyan jól mint az 5-öd éves gymnázista.

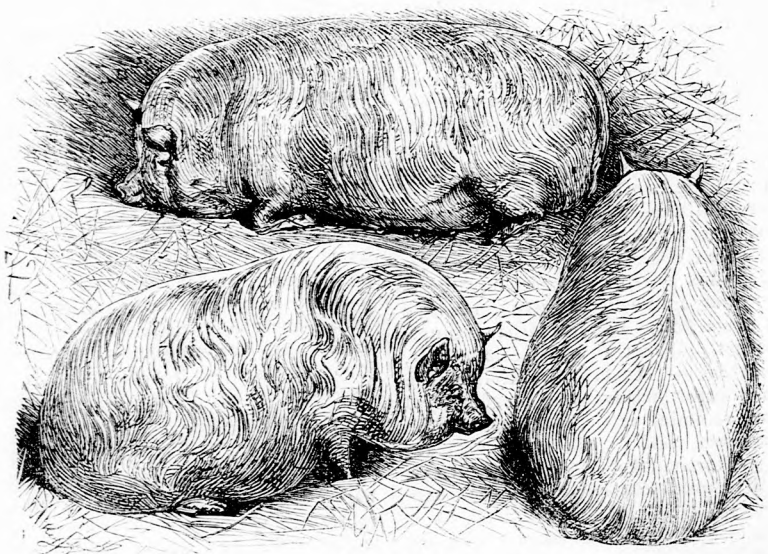
F. b.

JUH ÉS SERTÉS TÉLEN.

(Lásd a 120. lapon.)

Juhok.

Sertések.

Felelős szerkesztő: *Forgó bácsi*. Kiadó-hivatal: Budapest, Balvány-utca 9. sz.
Matott **Deutsch testvérek** könyv- és könyomdai műintézetében Budapesten. Ára negyedévre 1 frt. 20 kr.
Megjelen hetenként egyszer 16 oldalon.